

Hope College

Hope College Digital Commons

Van Raalte Papers: 1830-1839

Van Raalte Papers

3-26-1838

Minutes of the Classis of Nieuwlevsen

A. C. Van Raalte

G. J. Schoenmaker

K. H. Tahlen

J. van der Bent

H. A. de Voss

See next page for additional authors

Follow this and additional works at: https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1830s

Unknown; sent by Dr. Cornelis Smits.

Recommended Citation

Van Raalte, A. C.; Schoenmaker, G. J.; Tahlen, K. H.; van der Bent, J.; de Voss, H. A.; Talen, K. H.; van Goor, K. J.; van Gijssel, Fr. A.; and Kennedy, Nella, "Minutes of the Classis of Nieuwlevsen" (1838). *Van Raalte Papers: 1830-1839*. 104.

https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1830s/104

This Book is brought to you for free and open access by the Van Raalte Papers at Hope College Digital Commons. It has been accepted for inclusion in Van Raalte Papers: 1830-1839 by an authorized administrator of Hope College Digital Commons. For more information, please contact digitalcommons@hope.edu.

Authors

A. C. Van Raalte, G. J. Schoenmaker, K. H. Tahlen, J. van der Bent, H. A. de Voss, K. H. Talen, K. J. van Goor, Fr. A. van Gijssel, and Nella Kennedy

1838-1843

Minutes of the Classis of Nieuwlevsen.

In Dutch; nineteen pages in photocopy

Location: unknown; sent by Dr. Cornelis Smits

de gemeente in ons land hiertoe te laten dwelen
 Kun etc, welk verzoek en opwekking eenparig met
 blydschap door de Broeder Synode aangenomen, welke
 men overleed zijnde van de woorde des Heren met
 welke alleen by den Heere geboeten kan worden,
 daar Hij toch zegt zelve zyne gemeente te zullen
 binden. -

Art. 4. wordt gesproken over de Staat en toestand des Lich
 afschijnende menigte waaromtrent geoordeelt wordt
 dat, daar zij latten willen opleggen en daardoor het
 conscientie binden tegen Gods woord en zij daarin
 den Londer des Staats en alle vermaningen ophefde-
 ling verworpen, en geene verleniging is te verkrijgen
 Zoolang zij daarin onbekend blijven, en dus oorsake
 worden van geene wederzijde vergaderingen deel-
 namig en nuttig zijde in de tegenwoordig tijden
 des aangequamen eeuwig besluten, daerinstellen. -

Art. 5. De opzieners der gemeente Rouwe, deelen de Staat
 Ammer gemeente mede dat momentlyk hunne
 gereine doch in geschikte medeoptienel N.
 Harink en groot gedeelte der gemeente in eene for-
 mele afscheuring heeft medegeslept, waaromtrent
 geoordeelt wordt dat daar alle vermaningen
 nuchterlyt bevonde worden, en zij er bitter tegen in-
 worden men ontrent hen hebbe te beschonde
 als van ons uitgequan te zijn en Eld leeten bidden
 der gemeente. -

Art. 6. Ontrent de Lich afscheuring van de Hap herder gemeen-
 te wordt besloten een gelyk boden, dat zij van ons uitgequan
 zijn en dus leeten bidden der gemeente, voort is men een-
 parig van oordeel der gemeente vooreest nog onder het

later. Wilt
inparig met
vrouwen, welke
The met
aan wordt
in te teullen

De Vich
widerit wordt
waardoor het
lij daarin
en op helde
vrijheden
and ootrage
dingen doel
lij ty om
in stellen
deken de Staat
lij nne
lijnel P.
en een for
aanstrent
aningen
het tegen in
debruid
deken bruid

de gemeen
en uitgeje
aan een
goud het

oplicht van de benoemde commissie belaten
van wege geboren aan geschikte personen
tot het opzamen ^{oudspijen} van het, ook wordt goedgevonden
de vergadering en bewaaring des aann gelds voor
loping aan een bijzondere persoon op te dragen.

Art. 1. Wordt goedgevonden dat D. J. van der Pijl, in de Provinciale
Raad te Rotterdam, 180, in Nieuwland, 180, en in Rotterdam
180, ...

Art. 2. Vergadering wordt besloten met den gebeden dank =
Legging door Broeder G. Hoekman en met het
Lingen van P. 133. I. en B. -

A. C. Van Raalte h. t. Scriba...

G. J. Schuurman

Vergadering gehouden 1 November 1833.

Waren tegenwoordig de Broeder van Nieuwland
A. L. Kistman D. G. Prins D. en de Kerkmeester
Kl. J. Boesjkool. Van Nieuwland, G. J. Schuurman
Maaker en W. Prins Widvingen en de Diakenen
G. H. Van Dijk. H. Van Dijk en de Kerkmeester
Albert de Weert. van Dalsten G. Hoekman Wid.
en D. A. C. Van Raalte.

Art. 1. De vergadering wordt met den gebede geopend door D. Van Raalte
de notulen gelezen en goedgevonden.

Art. 2. D. Van Raalte doet in naam van de Genuevinsche Kerk in Raad
het voorstel, om ten behoeve der afgescheiden gemeenten
de Vrije Kerkende over te geven aan te nemen, en alleen de
bevestiging tegen de belev in line voor de Kerk te nemen, of het
vrijen moog tot bevestiging en verving der over de
gemeenten.

4,
 Vergadering gehouden den 23 Augustus
 1841. Waarin tegenwoordig D^r. A. C.
 Van Raalte, de Ouderlingen
 G. J. Scholmacker, A. Hend. L. H. H. H.
 K. H. Medder, K. H. Jalen, en Diakenen
 G. H. Dijk, H. Van Dierin en A.
 de Weert. —

Acte. De Vergadering is geopend met gebed door D^r. Van Raalte
 en met het zingen van Ps^l. 25 v^s. 2. —

Abt. Er is gelezen een klagte van het lidmaat J. Witpaard tegen
 de openbare vermaning welke ontrent stem plaats ge-
 vonden had, over het vervolgen van zijnen vader voor
 den Wereldlijken daer hij vermeend zulks te moeten
 doen om te de ^{in den naam} ~~hij~~ paard. Zijn oordeel niet genoeg ont-
 vangen had. ^{van zijn getuigenwoord} Jan Witpaard welke met zijne vrouw
 binnenkomende wordt verzocht zijne klachten verdes op-
 tegeven, doch voortvond beroepen zij zich op het in gelovde
 Stuk en lischen een tweede lezing, welke de vergadering
 onnodig oor deels daer het selve door hem wel begrepen
 was. Waarop J. Witpaard in het mind'len brengt de
 vraag of het wel geoor loof was hem over burger-
 lyke zaken te bestraffen, beweerende dat zulke zaken
 alleen aan den Burgerlyken legte te beoordeelen
 staan. Het algemeene antwoord der Vergadering
 is dat zij oordeelen dat het der Ops' zinnen verplig-
 ting is in allen deele ~~op~~ op des leed'len burgerlyk ge-
 dragte litten. — Aan Witpaard wordt gevraagd eenige
 inschiktingen ontrent de twist met zijn vader, of hij
 niet al vroegz daeraangaande een afwijzende ant-
 woord ontvangen had van den Wereldlyken Rijkte.
 of hij niet vroegz een Stuk getekend had van
 het zijne gekregen te heb. en of de besliss-
 gen van zijn vader daarna gedwond de lauts te
 Jaren vermeerd'erd warz? Hij wijzst hiervant eenige
 in

enlichting, tegevoerd, dat alle die dingen niet anders maar den
wereldlijken uitingen. Men wordt onder het oog gebracht
dat men leest dat Hg. Licht door een Lankwaan niet laat
verleiden en zelfs voor den Wereldlijken Richel niet zal kin-
nen lethaam.

Eindelijk wordt de vraag in het ministerie gebracht of het kind
gevoel is zijne. Anders om een reis van voor den Heijter
te roepen. - Door iemand L. van W. hierover gepra-
pkeeg zijnde; Zoo L. W. overdeek voor geleiden. Welk kind als volgt.

1) Bekkende kinderen die kunnen vinderen voor de rechtbank te roepen.
2) Overdeek ik dat wel de vader verplicht was het of deel zijne kinde-
3) Men niet te keeren, en dat de Opleiding wel bij de Moeder kinde-
4) mant zijnde behoorden aan te dringen door landgering om
5) huren maar tot die uitkeering te bewegen, doch dat de kinde-
6) Men kwada doen met hunne vinderen voor de rechtbank te roepen.
7) Zij moesten kinde, eer. Het wil niet. Leggen dat in geen geval
8) de kinderen die bescherming der Overheid tegen hunne vinderen
9) Zouden kunnen roepen, want de laatsten Zouden zich Slechts
10) kunnen gedragen dat bedwang of wettige tegenstand moer-
11) sakelijk was, en dan is de Overheid over allen instelt. Maar
12) in het bedoelde geval achtte dat volgens het goddelijk
13) legt de vader de legitimatie bevestigd is, en dat de kinde met het
14) zijne kan oer, gelijc. Hg. wil. Hij doet Zeker kwada als
15) hij het niet legt bevestigd en somwijc zijne kinderen beva-
16) deeld maar daarvoor is Hg. aan den Heere verantwoordig.
17) Schuldig, doch zijne kinderen, die onder Man gesteld
18) zijn moeten Hem onderwerpen zijn, en dewijl ik geen ge-
19) val in den Bybel weet dat vader aan hunne kinderen kinde-
20) den moeten uitkeeren, zie ik niet hoe God dien kinde
21) deren kunnen meenen en hunne vinderen daar toe te moer-
22) zaken, hoewel de vader volgens het burgerlijke legt
23) waaraan hij ook niet gehooft Zamen. Zeker Zich verplicht
24) moet achten om dat is goed of te staan. -

Met boren Staand gevoelen verduijnd Zich de vergade-
ring ~~van~~ In vinderen havig gevoel overdeek Ode
vergadering dat J. Wet paar d. vervult met wrovel Zijn
vader met de Schuldige ere toebrijngt, en dat Hg. boren die.
Zich Smadelijk gedraagt tegen de Opleiding, waaraan
Hij door de vergadering vermaand wordt, al was het

dat maar den
het ooy gebragt
naar hemel laet
niet zal kun =

vragt of het kind
voor den kint
in hie vord ge daan =
stuwk licht alomht.
de k. Sankt Wogen,
laet Lynet kinde =
i de Noedel kst =
kandgering om
toch dat de kinde =
recht bank te loep.
dat in geen geval
gen kunne vides
vorden lich slecht
tegenstand word =
ken oestelt. Maar
het goddelijk
dat dele met het
kes kward als
kin re bona =
re verantworing
te han gestelt
wyl het geen ge =
de kinderen los =
dienslike kin =
naar the te nend =
like. igt
Lich verpligt
ich de vte gade =
rdeelt ste
ot wavel kijn
hy barndien
mesly, waarna
it, al was het

dat hy juist niet al het zyne ^{hand?} entwangen ^{met} hie door
de vrygadering leitel betwijfeld word om afdzien van
dit twistgeding met zyne vides en lieve ongelijk te
lijden: de vermaning word leitel door hem niet
aangenomen, en drigen. Stontelijch: vische, een schref
telijk vromid, hie word ondes het ooy gebragt dat
men hie niet vromid. maar dat men hie vel =
maant, waaron men hie sneekt nogmaals
het twistgeding en ^{lijden} boosheid te laten varen, dat
als den ock de censuur londe word, opgehele. =

Act 3. Het lidmaat W Bunt lich, hebben de laten afkron =
digen in de Herbornde kerk ten einde aldaar met
iemand buiten de gemeente te hielden, en eedsman.
des de onderlinge bijeenkomsten, veldkind hebbende
Loo word gevraagd hoe niet deren Broedel te hande =
len: in el geor deels de ten Broedel nog eenigen tijd te ver =
maney, ^{in hie lande} vrot men over gaet tot de openbare betreffing.

Act 4. Bij de Broedel word aangedrongen om veldvende
middelen te beramen ten einde een Leeraar uit de veld
te hemmen onderhouden, daardoor worden de Broeders
opgewekt om een bepaald aantal mudder land te
betrouwen ten einde men door de handarbeid veld
ten moye t geen men aan baar gels niet doen kan =
wordt word op aandrongen om door vrijwillige
offers eenig beskelelyk land te erlangen ten ^{en} hie door
Jaarlysch de lasten der gemeente eenige mate te ver =
lijten, en de inkomsten op varten vrot te bringen.

Act 5. De vrygadering is geindigd met het kunge van Pung: iden,
met dankzegging door Broedel Schoonmaker

A. C. Van Kraatte h. t. Senba
K. H. Thalen

Vergadering gehouden den 25. May 1842
 te Nieuwleusen, waarin tegenwoordig
 Dr Van Baalte, de Onderlingen, Schol-
 maek, Thalen, Pectet, Kisteman,
 Eldman in de Diakenen, Van der
 De Wiert, en Van Dijk.

Atti de vergadering met de gebede geopend zijnde door
 Dr Van Baalte zijn de notulen der voor gaande ver-
 gadering gelezen goedgekeurd en geteekend.

Atti door de raad der kerk te Nieuwleusen wordt in bond-
 ding gebracht hoe te handelen met het geenslurerde
 lidmaat W^{et}paard en vrouw welke volhar^{de} in de
 vervolging van ^{hun} vaders in de ver smadting der
 kerk regering en alle vermaning, alsmede in het ver-
 waer lozen van alle bijeen komsten. Het ver deel
 alles Broeders is dat op de ^{ten} toepassing is gods
 woord doet den broden uit vloed in midten. W^{et} 11

~~W^{et}paard~~ muntleker van mening dat men vooraf ~~de~~ diende
 te waaschunke, dat het voornemen is met ~~de~~ tot de
 viderke comick de ^{ver}afwijking opdat door eede open-
 bare beschuning. ~~zijn~~ vloed verdoeren maar ~~geest~~
 geest moege behouden worde, opdat ~~de~~ geligenheid
 moege gevein ^{worden} tot weder kerens met bevoor, en men
 daarna bij ver heriding moege overgeen tot afsnijding
 bij de naast volgende gelegenheid e neder de prediking:
 Atti Het Lidmaat W^{et} Bunt gebuic zijnde binnen de ge^{meen}
 te verharrende in de afschering en ver smadting des ge-
 meente en van des vlye voor een klein jaer vanden
 tijd des Heeren geveerd zijnde, Zoo wordt gerrangd

vrijt behelven medeligen maatregel in de
 heilgods voor testaan. - Ondertingen tegen Woord Gods
 moesten blijuw bediening medeliegen of van hun amtt wv.
 den ontzet. Waten te te Oud of in enige Lokak te anak
 dan bondel, bij doot minne toepingen worden de Heilgods
 tenende er niet meer op him re Schuudde moete ruste.
 dan te hondel dragen. - Nete ontvulling behaage
 alles, doch enkelis gade te kennen, dat hij de Lege wate
 met minne gemeenten die te Leed op ene twee jaer
 afreding aendringen. -

Act. 5. De afgevaardigden, teruggekomen zijnde gevein de Verharding
 te kennen der geensuren van, wehalve men behout tot de afwij-
 ding des wands bij de prediking, waar in de vergadering met den ge-
 be de gelucligt is. -

A. C. Van Raalte. -

Vergadering gehouden den 16. Januarij 1843
 waren tegenwoordig: Ds. Van Raalte de
 Oudstien gen. Eldeman Hübt, Schoumaker
 Nustman, Muische, Thalen, Janchi Schult.
 Bosch en Van der Baat als mede de diakenen
 Bosch, de West, Dijk, van Dieris, Wooda.

Acti. De vergadering is geopend met Ps. Cd. 14. en tgebed door Ds. Van
 Raalte. de notulen gelezen en goedgekeurt. -

Acti. De kerkenraad van Zwolle geeft te kennen van de Plasje
 van Duffen zich te wuncken aan te schieten van wege de wvan
 vte der Plasje van Zwolle tot nader orde, ten einde de
 kerkelyke umgelegenheden ordentlyk moegen behaandelt worden,
 in de verandering maunde tot wistheid der kerke moege lijn, wraar
 in de statischale Broeder van harte mede instemmen. -

in de
het
"Woord Gods
in ambt wor-
vakt te draak
Shoel Steen
mogte lichte
ing. haage
erlegen want
Twee jaren

in Schiedam
tot de afwij-
met denge-

Januarij 1843

van de
schouwmaakt
in fanchi kerk
in de Diakenen
kerke, Noordk.

door D. Wm.

van de Sluis
op de vran
ende de
delt. Hout
de kijn, vran
vran :-

15
Akte Door de Kerkenraad van Staplehoort wordt gevraagd, of zij
en lidmaat van by Koningin. komende en immers de waart
ter kerke gaande. Of als een lidmaat van een gemeente
moeten bekeken, en aldaar thuisblijven moeten. Verrijten?
Omrede de Man zich overigenis niet misdraagt en Hijden
nabij de Kerke te Koningin. wout, Looide vergadering van 1842
deed dat dit Keraad ter Voor koming van wat eijerst gedragen
kan worden, dat de Kerkeraad van Staplehoort zijn attestatie
dan moet overleveren, aan de Kerkeraad van Noordk., welke hem
geheel onder zijn opzicht dienen te nemen. dat er lichte
immers tegen zoodanige onordentlijkheid moet worden
gemaakt overmits het anders alle orde derde onder-
mijnen :-

Akte Door dien Kerkeraad als mede die van Koningin
wordt gevraagd, hoe men die leden hebbe te beschouwen,
die volhardden in de afscheuring welke ^{het} met eind lichte
bevestiging heeft, en welke weg men hebbe met hem in te
slaan? - Het algemeen Oordeel der vergadering is, dat
het raadzaam is voor die gemeenten bijdraam weg te
dragen; tot tijd en wijle dat men voor dien is van een leeraar
om lensaferwachten de uitwerking der bediening en der
getrouwe handhaving der tucht: om daarna tot een
openbare bekendmaking wie al en wie niet tot
de gemeente behoort, over te gaan. Dat men immers
in de beoordeeling van zoodanige zaken de verschillende
welstand der gemeente in gebruik der ordemanieren goed
moet in aanmerking genomen worden; de tucht toch
kan in zal na die mate van effect in de zonden
zijn, na mate de welstand der gemeente zich openbaart.
Dat men lichte deze lankmoedige weg niet moet in-
slaan met de zegen byke gedragingen, welke door de
tucht dadelijk moeten worden geweerd.

Act 5. Er wordt gevraagd naar de tijd der volgende (Christelijke) Vergadering. Na dat sommigen ontwikkeld hebben dat ieder lid der Vergadering bewijze hebben de verdienste Vergadering van aan te dragen, wordt er weder ontwikkeld het heilloze der Vereniging van deze Vergaderingen. Zoo is geen wettig is of de zelve niet recht ~~waarsam~~ wordt, besteed: daarom wordt er geoordeeld dat het nuttig is op de aanstaande Vergadering die den 12 April in het d. Heere bevestigd te Nieuwlandsden bepaald wordt, de Leestegels van God te behandelen, waarom ieder lid opgewekt wordt de zelve vooraf ernstig te onder zoeken: - Contract het benoemen van Visitatoren vele eochten ~~van~~ veld zijnde, Zoo wordt besloten deze sake tot de volgende Vergadering te ver schuiven. -

Act 6. Er wordt inlichting gevraagd door de Kerken raad van Provincie hokste handelen met een ^{kanon} weduwe die hante de gemeente trouwen wil: -

Er wordt ontwikkeld dat het Londe was dat de Lonen. Gooz lich ~~stomengden~~ met de kinderen, der menschen, dat het Londe was dat ~~Israël~~ lich ~~stomengden~~ met de Vlender, dat Paulus gebied in den Heere te trouwen, voort wordt ontwikkeld het verwoestend gevolg voor Gooz gemeente Zoo hij lich ~~stomengt~~ met hen die onder de band der waarheid niet blygen: - waarom de Vergadering hiermede instandhoudt oordeelt dat de Vrouw in Gooz wille dient onderwiltan te worden, van dien scheidelijkes weg dient afyemaant te worden, en by volharding dient te worden gecensureerd: -

Act 7. De Vergadering is gesloten met Ps 133 N° 1, 2 en met dankzegging door Br. Bosch: -

Af. Van Kraatte scriba. -
J. D. van der Bant

in Vrij-
heid der
dingen
van
de
dit is of
wordt
vergadering
Vrijwillig-
lijk
vooraf
van
besloten
wordt
ad van
in brieven
van goet
kiesende
dat van
met wikkels
lic' 14
ind met
in handelen
van te
te worden
dankzegging
vrij

7

Vergadering gehouden den 29. Maart
1843. Ware tegenwoordig de Leeraars
H. Adriaens en J. Van Thalle alsmede
uit Zwolle de Onderlinggen J. Borsch en
J. W. P. van der Bent Brakenes. J. Borsch,
uit Dordrecht A. L. Nistman Onderlingg en
J. P. van der Bent uit Haphorst H. Tholin
C. Scholte, Onderlinggen uit Dordrecht J. G. van
en P. Kooiker Brakenes. uit Zwolle
J. G. Schoenmaker Onderlingg de West,
J. H. de Vries

Act 1. De Vergadering door Dr A. J. Van Thalle met den gebede en
met het zingen van Ps. 136. geopend zijnde is Dr J. G. van
Nistman tot Preses en D^r van Thalle tot Scriba
waarna de notulen geleedde, zijn en goedgekeurd alsmede
door D^r van der Bent

Act 2. Door de Broeders uit Dordrecht wordt gevraagd hoe te handelen
met eenen jongen van 16 jaren die door alle gezag zoo onbe-
lyk als het keijfke heen breekt, en die in tegenstaande
aopenbare bestraffing, toch de Sabbat schendt, en alle
voorsheid vlijt; in aansmerking neemende de onhard-
heid van dien jongen, de lastering die reeds sedert jaren
daaruit ontstroomt is wordt algemeen besloten dit boze
uit het midden ^{te} te doen

Act 3. De kerkenraad ~~vergadering~~ geen bijzondere beklagen
ter behandeling bringende is men over gegaan tot het her-
den van pensiva worden dautoe worden de Broeders van
Haphorst 14 rocht na buiten te gaan; geen klagten

tegen hem ingebraagt worden. Zoo wordt B. Thalen,
binnengetroepen en gevraagd hoe hij zich in zijne bedie-
ning zich gedraagt, waaraan hij eenig antwoord geeft.
daarna doet Lütke (Schotte) - na eenige inlichtingen
ontwaart hijs bezoek an. Catechisatieu gegeve, te hebben. de
woutte over gezuan tot de behandeling des Kerkeraads,
van Nohwen, Dalfsen - Nieuwleiden. twelk alles
tot genoegens aflloort.

Art. 3 Er wordt door Dalfsen aandrang gedaan om een ommissie
mit de vergadering te benoemen ter bezochting der gemeen-
te van Dalfsen. De vergadering vordelt dat et wijk
dient gemaakt te worden, dat et een Kerkeraad worde
bestigt, endat om daer in te kunnen voortvare, te ge-
meente geaden word, op nieuw hare stemming uit te brengen,
en alsdum voort te vare.

Art. 4 De vergadering wordt gehorst in het middagmaal gebrukt,
waarna de behoeften van de Dinkstervensche gemeente
voorgebragt wordt met aandrang om ten mitte van de-
zelve een collectie te doen; het meerder deel der vergadering
keurt het goed en is bereid de middelen daartoe in het
Wijk te stellen. -

Art. 5 Broeder van gans wouende en beroepen te Haghhorst ver-
doekt een attestatie om in Drenthe te kunnen toegelaten
te worden tot het examen: algemeen vordt geoordeelt dat
aan dezen Broeder een attestatie gegeven kan worden, van
gerondheid in geloof en onbetrouwenheid in den wandel voor
Zoo ver als bekend is. - deze last wordt opgedragen aan
L^z de Vos. -

Art. 6 Bij deze gelegenheid wort ontvondt of gebrek in de
opleiding der Leeraren en het wenschelike van
byzondere verzorging derzel belangh. -

J.
G.
L.
H.
K.
L.
D.
T.

Thalen,
 in de be-
 dyngst
 inlichtinge
 te hebbe. door
 het kerke-
 welk alles
 om misse
 yd des gemeen-
 te wist
 sand worde
 en, te ge-
 stebrenge
 en gebreukt,
 onse
 tte van de-
 vergadering
 ve in het
 ykroost vte
 en togelate
 rodeits dat
 in worden, van
 in winttel vor
 rger aan
 brok in de
 ka van

Art. 1. De volgende vergadering wordt zoo het den Heere
 behaagd bepaald op den 28sten Junij te Dalfsen
 ten huize van Gerrit Veenbrincke. Ook worden de
 Broeders opgewekt om eens ernstig kut eerste kofje
 stink det Lees regels van Dordrecht te zien :-
 Art. 2. De vergadering wordt besloten met gebed en dankzinge-
 ging door Dr Vos alsmede door Pulmeyer van Buz.

H. A. de Vos penaar

M^r van Naalte Scriba -
 G. H. Fabry

- 8
 Glaspietvergadering gehouden te Nieuwleuten den
 26 September 1853
 de Leiden waren tegenwoordig, van Dordt H. A. de Vos Leeraar
 J. Boscch oud
 J. H. van der Bant
 J. Lefkerst Dieken
 L. J. J. J. J.
 Het de gemeente Nieuwen J. H. van Gorpel
 A. L. Kromm
 J. Musfle
 Van Stap horst H. J. van Gorpel
 W. Thales
 C. Scholten
 Van Nieuwleuten A. G. van Naalte
 G. J. Schermerhooft
 Van Dalfsen J. Hulst
 J. Kwikke

Art. 3
 De vergadering is gesyond met te gellangen gebed door
 H. A. de Vos Leeraar
 Art. 4
 Is men voortgegaan tot het verkiezen van een Secretaris en
 Scriba en is door de stemming gekleken te Lijn tot Secretaris
 H. J. van Gorpel en tot Scriba H. A. de Vos. Daarop
 heeft de Presid. met gebed en te gellangen uit te gove te Lijn
 Plaest genomen. Alomte oek den Schibai -
 Art. 5
 Is door de Presid. in omvraag gebreagt of er Leden in de
 Gemeente waren, waaroner dat by den Naed der Glaspieten
 van worden hadten, waaroner wasf chere Allen van Nieuwleuten
 word ward

Art 3

Wordt door den ^{voorz.} E. J. van Lijpzel Syn gelidig
 nis en sommatig Brieven met de Classis van Schiedam
 om dat by vordert eerst dat de vergadering der
 Afgevaardigden, na dat de helve is overgegaan,
 is by voorgelaten Hommel de Last Brieven
 den Praesidialen, tot herlezen en Leeraars Juff
 en is het allen goedgekeurd, en in goed. orde bes
 worden

Art 4 Is op de vraag Art 2 door den Praesidialen gelidig
 door de Afgevaardigden uit de gemeente van
 Dalfsen een betrouwen gesproken van de opzich
 tot de Algemeene Godsdienst Welke overtean
 was tuschen de gemeenten Dalfsen en Nieuwe
 de Welke te Loozen en Leeraars betrouwen Nadere
 Waerop de vergadering van de Ouderlingen
 der gemeente getraden heeft, om de gemeente
 op de Wet. Word en te vermanen, om opzich
 tot die plaats waar de gesproken Gods
 dienst gehouden Word of te Dalfsen of Nieuwe
 Eijker dat in die gemeente daar de Godsdienst
 niet is, zal een gezelschap gehouden Worden
 waar Gods Wort zal gelezen of voorgelaten, som
 die gemeente de vrede Afstand of Afstand Word
 tot die Plaats der gesproken Godsdienst niet
 kunnen worden. -

Art 5

Wordt gesproken over de schenking die door
 W. J. J. van Lijpzel is aangelegd, of er
 ook middelen kunnen betaald worden tot opzich
 neming der Leden, Waer toe veel gesproken is,
 en is eindelijk geoordeeld, dat het besterrind
 del Leden Syn, om hier door een Godsaligen
 Handel, vast te houden van den Leer der Saligen
 en der waerheid en Nuchterheid teug tot een
 bealt te Loozen en te Nieuwe. -

Art 6

Zaak de Praesidialen voort met onderzoek. Leer
 het in de gemeente toe gaat met de gemeente
 vergadering met de Prediking des Worts, som
 verdorping Capitulaten en Wat meer Syn het
 in een betere lyke orde in de gemeente ge
 Schiedam

Eerste Klassikale Vergadering gehouden te Nieuwleusen den 26 [?] March 1838

Tegenwoordig waren: Ds. van Raalte

De kerkenraad van Dalfsen, A. Kooiker, G. Hoekman, Ouderlingen. J. Kolkman, Diaken, kerkenraad van Nieuwleusen G. J. Schoemaker en W. Buit, ouderlingen, H. van Duren, G. H., diakenen. G. H. Dijk. De kerkenraad van Rouveen verzogt wegen bijzondere omstandigheden deze reis verschoond te blijven.

Art. 1. De vergadering werd geopend met den gebede door Ds. Van Raalte.

Art. 2. Ds. Van Raalte deelt aan de vergadering mede dat het een der voornaamste oorzaken des zamenroeping was de toestand der gemeente Staphorst, welke zoodanig is als volgt: - Sedert geruimen tijd is de verbittering ontstaan tusschen ouderling Berend Balder, en de diakens H. Talen en Kl. E. Redder welke den ouderling beschuldigen van een onverdragelijk bestaan hem niet kunnenden dragen daar hij in zijne gedragingen openbaarde hem als huichelaren te beschouwen, verder tegen hem in brengende zijne nalatigheid in zijn ambt de verzaking der gemeente op den Biddag, 't geheele verzuim in t huisbezoek alsmede de lating van een waakzaam oog te houden op de cathechisatie, en t verzuim van kerkenraad vergaderingen. Hij daarentegen bragt tegen heren [?] hun [?] heerschzugtig bestaan hun verkeerd oordeelen over hun alsmede hem afzonderlijk vergaderen: grote bitterheid tusschen beiden partijen ontstaan zijnde en als een gedeelte der gemeente

[2]

in den zonden weg mede sleepende [?]. Zoo .....zij alles gezamen strijd [?] hunnen weg ..... hadden, welk.. ds. Van Raalte hun voorstelde om gezamenlijk ...de Vast en Boetedag den Heer om vergiffenis aan de vragen welk voorstel de gemeente aannam; en om de voorstellen van bitterheid zoo die ..... is geschoten, en het bestaan der kerkeraad to..... der gemeente aanleiding gaf zoo vond de kerkenraad het geraden gezamenlijk het ambt nederteleggen; 't welk goedgekeurd werdt 't algemeen om rede toch eenigen der kerkeraad zich de afzetting hadden waardig gewenscht, in het behouden van de ambtsbetrekking der anderen aanleiding gaf tot algeheele verscheuring der gemeente.

Ds. Van Raalte brengt de vergadering onder het oog dat van de ..... deze regelloze.... gemeente te onder opzicht der Klassis behoort gesteld te worden: daartoe stelt Ds. van Raalte voor om de Broeders G. J. Schoemaker en G. Hoekman als commissie op te dragen, om aldaar het werk der kerkenraad te verrichten, 't welk algemeen goedgekeurd wordt, en welke belasting die ..... op zich nemen: Verder geeft Ds. Van Raalte aan de vergadering te kennen dat vier leden waaronder Berend Balder zich sedert dien tijd aan de gemeente hebben onttrokken en dat wel bijzonder van wege verdeeldheden tegen de regeringe der kerk omtrent welke personen geoordeeld wordt de vier [?] tijd tucht te moeten aanwenden.

Art. 3. Wordt door Ds. Van Raalte eenige inlichtingen aan de vergaderingen gegeven omtrent de staat en toestand der gemeente Rouveen alwaar een ouderling zich schuldig maakt aan verzuim van zijn ambt en verdeeling der gemeente hier omtrent wordt door de overige leeden dier kerkenraad spoedig klassikale vergadering begeerd, welke

[3]

zake alrede ter tafel der vergadering zouden gebragt zijn, indien niet het voornemen tusschen beide gekomen waren om nogmaals te beproeven om zich af scheurende [?] menigte te overreden tot erkenning van de wettige regering der kerke, en alzoo de mate des lankmoedigheid te vervullen.

Art. 4. Wordt beslist ter onderrichting der gemeente zooveel mogelijk in al de huisgezinnen de leerregels van Dordrecht te verspreiden [?] opdat dit belijdenisgeschrift bekent en gekent mogen worde als in Catechismus en geloofsbelijdenis.

Art. 5. De vergadering wordt met gebed en dankzegging gesloten door A. Kooiker

A. C. Van Raalte h[oc] t[empore]

Vergadering gehouden den 17 Sept. 1838

Waren tegenwoordig de Broeders van Rouveen A. L. Kisteman, G. Prins van Nieuwleusen G. J. Schoenmaker van Dalfsen G. Hoekman J. Kolkman en J. Veldman en Ds. A. C. Van Raalte

Art. 1. De vergadering werdt met den gebede geopend door Ds. Van Raalte

Art. 2. Werden gelezen de notulen der voorgaande vergadering en goedgekeurt

Art. 3. Werdt voorgelezen uit eene missive namens de provintialen vergadering van Gelderland het volgende geschreven aan Ds. van Raalte

Namens onze provintiale vergadering gehouden deze week verzoek ik u om op Woensdag 24 October met ons dank-vast en biddag te willen houden, wij wenschen, daartoe eene opwekking aan al

[4]

de gemeenten in ons land hiertoe te laten drukken etc."

Welk verzoek en opwekking eenparig met blijdschap door de broeders werd aangenomen, volkomen overreed zijnde van de nood der kerke met welke alleen bij den Heere gevloeden kan worden daar hij toch zegt zelve zijne gemeente te zullen bouwen.

Art. 4. Wordt gesproken over de staaten toestand der zich afscheurende menigte waaromtrent geoordeeld wordt dat, daar zij lasten willen opleggen en daardoor het conscientie binden tegen Godswoord en zij daarin ijveren zonder verstand en alle vermaning en opheldering verwerpen, er geene vereeniging is te verkrijgen zoolang zij daarin onbekeerd blijven, en dat ...geoordeeld wordt, geene kerkelijke vergaderingen doelmatig en nuttig zijn in de regenwoordige tijd om des aangaande eenige besluiten daar te stellen.

Art. 5. De opzieners der gemeente Rouveen deelen de staat hunner gemeente mede dat namentlijk hunne gewezene doch nu geschorste medeopziener R. Harink een groot gedeelte der gemeente in eene

formele afscheuring heeft medegesleept, waaromtrent geoordeeld wordt dat daar alle vermaningen vruchteloos bevonden worden en zij er bitter tegen in worden men hen hebben te beschouwen als van ons uitgegaan te zijn en ons leven buiten de gemeente.

Art. 6. Omtrent de zich afscheidende van de Staphorster gemeente wordt besloten even gelijk boven, dat zij van ons uitgegaan zijn en dus leven buiten de gemeente, voorts is men eenparig van oordeel de gemeente vooreerst nog onder het

[5]

opzicht van de benoemde commissie te laten vanwege gebrek aan geschikte personen tot het opziensambt onder hen, ook wordt goedgevonden de vergadering en bewaring der armgelden voorlopig aan een bijzonder persoon op te dragen.

Art. 7. Wordt goedgevonden dat Dalfsen in de Pronvintiale kas zal storten f. 10,00[?] en Nieuwleusen f. 10,00[?] en Rouveen f. 8,00.

Art. 8. De vergadering werdt besloten met den gebed en dankzegging door Broeder G. Hoekman en met het zingen van Ps. 133: 1 en 3.

- A. C. Van Raalte h. t. Scribe
- B. G. J. Schoenmaker

Vergadering gehouden 1 November 1838

Waren tegenwoordig den broeders van Rouveen A. L. Kisteman, O[uderling]. G. Prins D[iaken]. en de kerkmeester Kl. J. Boessekool. Van Nieuwleusen G. J. Schoenmaker en W. Buit, ouderlingen, en de diakenen G. H. Van Dijk, H. Van Duren en de kerkmeester Albert de Weerd; van Dalfsen G. Hoekman Oud. en Ds. A. C. van Raalte

Art. 1. De vergadering wordt met den gebede geopend door Ds. Van Raalte de notulen gelezen en goedgekeurt.

Art. 2. Ds. Van Raalte doet in naam van de Genemuidensche kerkenraad het voorstel om ten believe der afgescheurde gemeenten de oude kerkenorder onovergezien aan te neemen, en alleen de bezwaren tegen dezelve in eene voorreden op te neemen of het dienen mogt tot bevrediging en vereeniging der ontroerde gemeenten.

[6]

Art. 3. Onderling over en weer gesproken hebben over dit voorstel zoo blijkt het dat het eenparig gevoel der broederen is dat het gehoor geeven aan dit voorstel ondoelmatig is ter genezing der breuk en dat wel omrede men het ongeoorloofd schat, een in zonde loopende menigte welk aan de vrugten kenbaar wordt als boos, niet dit kwade toegegeeven mag worden; alsmede dat de booze verwijdering niet

zoozeer vloeit uit de veranderde kerkenorder maar uit bandeloosheid, daar men van meening is dat menschen voor vroom bekend niet gecensureerd mogen worden; dat een mindere vergadering niet tegen een meerdere mag besluiten of zij moeten kunnen bewijzen dat het tegen Gods woord strijd: dat verder de aanneeming der oude kerkenorder met uitzondering der verkeerde artikelen de afscheurende menigte niet zal bevredigen daar het blijkt in de uitgegeevene kerkorder door hun dat zij alles letterlijk behouden willen en den andere broeders willen dwingen om het goede kwaad en het kwade goed te noemen.

Art. 4. Zijn de gelden overhandigd voor de provinciale vergadering, t.w. f. 28.—.

Art. 5. Werdt gesproken hoe te handelen met degeene die zich stil en gedwee onder de censure gedragen, hoewel men anders geene overtuiging omtrent hen bezit dat zij inwendig voor God vernederd zijn, wordt geoordeeld dat de mond belijdenis en de uitwendigen wandel en niet de bijzondere .....ten rigtsnoer in dezen moet zijn. Met gebeden en dankzegging gesloten.

A. C. Van Raalte

[9]

Vergadering gehouden den 23 Augustus 1841. Waren tegenwoordig Ds. A. C. Van Raalte: de ouderlingen G. F. Schoenmaker, Arend L. Kisteman Kl. Redder, Kl. Talen en diakenen G. H. Dijk, H. van Duren and A. de Weert.

Art. 1. De vergadering is geopend met gebed door Ds. Van Raalte en met het zingen van Ps. 25, verse 2.

Art 2. Er is geleezen eene klagte van het lidmaat J. Witpaard en zijn vrouw tegen de openbare vermaning welke omtrent hem plaats gevonden had, over het vervolgen van zijnen vader voor den wereldlijken rigter daar hij vermeend zulks te moeten doen omrede hij naar zijn oordeel niet genoeg ontvangen had van zijn ..... moederdeel [?]. Jan Witpaard zelve met zijne vrouw binnenkomende wordt verzocht zijne klagten verder op te geeven, doch vertoorn beroepen zij zich op het ingeleverde stuk en eischen eene tweede lezing; t welk de vergadering onnodig oordeeld daar het zelve door hun welbegrepen was: waarop J. Witpaard in het midden brengt de vrage of het wel geoorloofd was hem over burgerlijke zaken te bestraffen, beweerende dat zulke zaken alleen aan den burgerlijken regten te beoordeelen staan: Het algemeene antwoord der vergadering is dat zij oordeelen dat het der opzieneren verpligting is om in allen deele op der leeden burgerlijk gedrag te letten: - Aan Witpaard wordt gevraagd eenige inlichtingen omtrent de twist met zijn vader; of hij niet al vroeger desaangaande een afwijzend antwoord ontvangen had van die wereldlijken rigter? Of hij niet vroeger een stuk geteekend had van het zijne gekregen te hebben? En of the bezittingen van zijn vader daarna gedurende de laatste jaren niet vermeerd waren? Hij weigert hieromtrent eenige

[10]

inlichtingen te geeven derwijl alle die dingen niet ons maar den wereldlijken aangingen: Hem wordt onder het oog gebracht dat men vreest dat hij zich door een zaakwaarnemer laat verleiden en zelfs voor den wereldlijken richter niet zal kunnen bestaan.

Eindelijk wordt de vrede in het midden gebragt of het kind geoorloofd is zijne ouders om de kinder erfenis voor den rigter te roepen: - Door iemand Ds. van Velzen hierover geraadpleegd zijnde: zoo wordt ZEW oordeel voor gelezen t welk luidt als volgt:

Betreffende kinderen die hunne ouders voor de regtbank roepen, oordeel ik dat wel de vader verplicht was het erfdeel zijner kinderen uit te keeren en dat de opzieners wel bij de moeder lidmaat zijnde behoorden aan te dringen door raadgeving om haren man tot die uitkeering te bewegen, doch dat de kinderen kwaad doen met hunne ouders voor de regtbank te roepen. Zij moesten hun eeren. Dit wil niet zeggen dat in geen geval de kinderen de bescherming der overheid tegen hunne ouders zouden kunnen inroepen, want de laatsten zouden zich slecht kunnen gedragen dat bedwang of wettige tegenstand noodzakelijk was, en dan is de overheid over allen gesteld. Maar in het bedoelde geval acht ik dat volgens het goddelijk regt de vader de regtmatische bezitter is, en dat deze met het zijne kan doen gelijk hij wil. Hij doet zeker kwaad als hij het niet regt besteed en sommige zijner kinderen benadeeld maar daarvoor is hij aan de Heere verantwoording schuldig, doch zijne kinderen, die onder hem gesteld zijn moeten hem onderworpen zijn, en dewijl ik geen geval in den Bijbel weet dat vaders aan hunne kinderen zouden moeten uitkeeren, zie ik niet hoe godsdienstige kinderen kunnen meenen om hunne ouders daar toe te noodzaken; hoewel de vader volgens het burgerlijke regt waaraan hij ook moet gehoorzamen zeker zich verplicht moest achten om dat erfgoed af te staan.

Met bovenstaand gevoelen vereenigd zich de vergadering. In onderhavig geval oordeelt de vergadering dat J. Witpaard vervult met wrevel zijn vader niet de schuldige eere toebrengt; en dat hij bovendien zich smadelijk gedraagt tegen de opzieners, waarom hij door de vergadering vermaand wordt, al was het

[11]

dat hij juist niet al het zijne ontvangen had 't welk voor de vergadering echter betwijfeld wordt om af te zien van dit twistgeding met zijne ouders en liever ongelijk te lijden: de vermaning wordt echter door hen niet aangenomen, en dreigen stoutelijk eischen een schriftelijk vonnis, hem wordt onder 't oog gebragt dat men hier niet vonnist maar dat men hier vermaant, waarom men hem smeekt nogmaals het twistgeding en zijne boosheid te laten varen, dat als dan ook de censuur zoude worden opgeheven. Alles werd echter met boosheid beantwoordt, en....vertrekt.

Art. 3. Het lidmaat W. Buit zich hebbende laten afkondigen in de Hervormde Kerk ten einde aldaar met iemand buiten de gemeente te huwen, en reeds maanden de onderlinge bijeenkomsten verzuimd hebbende zoo wordt gevraagd hoe met dezen broeder te handelen, en is geoordeeld dezen broeder nog eenigen tijd te vermanen in 't bijzonder voor men overgaat tot de openbare bestraffing.

Art. 4. Bij de broeders wordt aangedrongen om voldoende middelen te beramen ten einde een leeraar uit dezelve te kunnen onderhouden, daardoor worden de broeders opgewekt om een bepaald aantal *mudden*¹ lands te bebouwen, ten einde men door de handen arbeid verrigten moge t geen men aan

¹ A *mudde* is the more commonly used word *are*, which is 100 m₂. There are 100 *are* in a *hectare*.

baar geld niet doen kan. Voorts wordt er op aan[ge]drongen om door vrijwillige offers eenig kerkelijk land te erlangen ten einde hiervoor jaarlijksch de lasten der gemeente eenigermate te verligten, en de inkomsten op vasten voet te brengen.

Art. 5. De vergadering is geeindigd met het zingen van Ps. 119:18 en met dankzegging door broeder Schoenmaker

A.C. Van Raalte h.t. scribe

K. H. Tahlen

Vergadering gehouden den 25 Meij 1842 te Nieuwleusden [sic] waren tegenwoordig Ds. Van Raalte, de ouderlingen Schoenmaker, Thalen, Redder, Kisteman, Veldman en de diakenen Van Duren, De Weert, en Van Dijk.

Art. 1. De vergadering met den gebede geopend zijnde door Ds. Van Raalte zijn de notulen der voorgaande vergadering gelezen, goedgekeurd en geteekend.

Art. 2. Door de raad der kerke te Nieuwleusden wordt in rondvraag gebracht hoe te handelen met het gecensureerde lidmaat Witpaard en vrouw, welke volharden in de vervolging van zijnen vader en de versmading der kerkregering en alle vermaning, alsmede in het verwaarlozen van alle bijeenkomsten. Het oordeel aller broederen is dat op hen toepasselijk is Gods woord doet den bozen uit ulieden midden weg. Men is echter van meening dat men vooraf hem dient te waarschuwen dat het voornemen is met hem tot de uiterste remedie de afsnijding over te gaan opdat door deze openbare beschaming zijn vleesch verdorven maar hunnen [?] geest mogte behouden worden, opdat hen gelegenheid moge gegeven worden tot wederkeering met berouw, en men daarna bij verharding mogte overgaan tot afsnijding bij de naast volgende gelegenheid onder de prediking.

Art. 3. Het lidmaat W. Buit gehuwd zijnde buiten de gemeente volhardende in de afscheuring [?] en versmading der gemeente en van deswege voor een klein jaar van den tafel des Heeren geweerd zijnde, zoo wordt gevraagd

[13]

hoe verder het zelve te behandelen. Het algemeen oordeel is dat men met dezen broeder op gelijke wijze als bovengenoemde broeder hebbe te handelen: tegens wordt het nuttig geoordeeld, dat de Classikale broeders Thalen, Kisteman en Veldman vergezelschap met een lidmaat uit de kerkenraad van Nieuwleusden beiden deze broeders het oordeel der vergadering diende aantezeggen, ten einde bij verharding nog deze avond hen van de gemeente aftesnijden bij de gelegenheid der prediking.

Art. 4. Door de Nieuwleuzer kerkenraad wordt het oordeel der vergadering gevraagd omtrent de aftreding der ouderlingen en diakenen: sommigen zijn van meening dat deze aftreding door de kerkenordening vereischt wordt, en ontvangen inlichting dat zij vrijlating bevat naar dat het profijt der

kerke is eischende. Ds. van Raalte verklaart zich tegen de aftreding als in zich bevattende eene ondermijning van het regeer ouderlingsambt en groot nadeel voor de kerke, aantoonende dat zij die door God tot deze bediening worden uit gestooten [?], daartoe ook de zalvinge schenkt, doch geen woord er van spreekt dat die bekwaammaking maar voor twee jaren geschiedt, dat hij die door God geroepen is, zich daartoe gebonden gevoelt en dat met deze inwendige en uitwendige roeping dus niet gespeeld mag worden: Voorts dat een iegelijk erkennen moet, dat door oefening de zinnen tot eenig werk afgerigt worden, en het in alle werk zal afgekeurd worden gedurig de eenigzints geoefenden te laten vervangen worden door nieuwelingen of ongeoeffenden; dat men nimmer zulk een maatregel goedkeuren zouden in aardsche aangelegenheden waar men eenig belang bij had, dat het dus veel minder

[14]

voegt zich eenen nadeeligen maatregel in de kerk Gods voor te staan. Ouderlingen tegen het Woord Gods moesten hunnen bediening nederleggen of van hun ambt worden ontzet: waren ze te oud of in eenige zwakte zwak dan konden zij door nieuwe roepingen worden versterkt [?] ten einde er niet meer op hunne schouderen mogte ruste dan ze konden dragen. Deze ontwikkeling behaagde allen, doch enkelen gawe te kennen dat zij verlegen waren met hunne gemeentes die zeer op eene tweejarige aftreding aandrongen.

Art. 5. De afgevaardigden teruggekomen zijnde geeven de verharding te kennen der gecensureerden, weshalve men besluit tot de afsnijding des avonds bij de prediking, waarna de vergadering met den gebede geeindigd is.

A. C. Van Raalte

Vergadering gehouden den 11 Januarij 1843; waren tegenwoordig: Ds. Van Raalte de ouderlingen Veldman, Hulst, Schoenmaker, Kisteman, Mussche, Thalen, Cornelis Scholte, Bosch en Van der Bent alsmede de diakenen Bosch, de Weert, Dijk, van Duren, Kooiker.

Art. 1. De vergadering is geopend met Ps. 68:14 en t gebed door Ds. Van Raalte: de notulen gelezen en goedgekeurt.

Art. 2. De kerkenraad van Zwolle geeft te kennen aan de Classis van Dalfsen zich te wenschen aan te sluiten van wege de wanorde der Classis van Zwolle tot nadere orde; ten einde de kerkelijke aangelegenheden ordentlijk mogen behandle, en de vereeniging naauwer tot welstand der kerke moge zijn, waarin de Classikale broeders van harte mede instemmen.

[15]

Art. 3. Door de kerkenraad van Staphorst wordt gevraagd, of zij een lidmaat bij Rouveen wonende en immer derwaart ter kerken gaande ook als een lidmaat hunner gemeente moeten beschouwen en aldaar huisbezoek moeten verrigten? Omrede de man zich overigens niet misdraagt en hij even nabij de kerk te Rouveen woont, zoo is de vergadering van oordeel dat dit kwaad ter voorkoming van wat ergers

gedragen kan worden, dat de kerkenraad van Staphorst zijne attestatie dan moet overleveren aan de Rouveensche broeders, welke hem geheel onder hun opzicht dienen te neemen: dat er echter immer tegen zoodanige onordentlijkheid moet worden gewaakt overmits het anders alle orde zoude ondermijnen.

Art. 4. Door dienzelfden kerkenraad alsmede die van Rouveen wordt gevraagd, hoe men die leden hebbe te beschouwen die volharden in de afscheuring welke het lid Smit uit Zwolle bewerkt heeft, en welke weg men hebben met hun in te slaan? – Het algemeen oordeel der vergadering is, dat het raadzaam is voor die gemeenten lijdzaam nog te dragen; tot tijd en wijle dat men voorzien is van een leeraar om eens aftewachten de uitwerking der bediening en der getrouwe handhaving der tucht: om daarna tot eene openbare bekendmaking wie al en wie niet tot de gemeente behooren, over te gaan: Dat men immer in de beoordeeling van zoodanige zaken de verschillende welstand der gemeente in 't gebruik der ordinantien Gods moet in aanmerking genomen worden; de tucht toch kan en zal na die mate van effect in de conscientien zijn, namate de welstand der gemeente zich openbaart. Dat men echter deze lankmoedige weg niet moeten inslaan met de ergerlijke gedragingen welke door de tucht dadelijk moeten worden geweerd.

[16]

Art. 5. Er wordt gevraagd naar de tijd der volgende Classikale vergadering nadat sommigen ontwikkeld hebben dat ieder lid der vergadering behoefte hebbende zoodanige vergadering kan aanvragen, wordt er verder ontwikkeld het heilloze der vermenigvuldiging dier vergaderingen zoo er geen werk is of dezelve niet regt worden besteed: daarom wordt er geoordeeld dat het nuttig is op de aanstaande vergadering die den 12 April zoo het den Heere behaagd te Nieuwleusden, bepaald wordt, de leerregels van Dordt te behandelen, waarom ieder lid opgewekt wordt dezelve vooraf ernstig te onderzoeken: - omtrent het benoemen van visitatores veele redenen verwisseld zijnde, zoo wordt besloten deze zake tot de volgende vergadering te verschuiven.

Art. 6. Er wordt inlichting gevraagd door de kerkenraad van Rouveen hoe te handelen met eene lidmate weduwe die buiten de gemeente trouwen wil: Er wordt ontwikkeld dat het zonde was dat de zonen Gods zich vermengen met de kinderen der menschen, dat het zonde was dat Israel zich vermengde met de vreemden, dat Paulus gebied in den Heere te trouwen, voorts wordt ontwikkeld het verwoestend gevolg voor Gods gemeente zoo zij zich vermengt met hen die onder de band der waarheid niet buigen: waarom de vergadering hiermede instemmende oordeelt dat de vrouw in Gods willen dient onderwezen te worden van die schadelijken weg dient afgemaant te worden, en bij volharding dient te worden gecensureerd.

Art. 7. De vergadering is gesloten met Ps. 133, verses 1, 3 en met dankzegging door Br. Bosch.

A. C. Van Raalte, scribe
J van der Bent

---

[17]

Vergadering gehouden den 29 Maart 1843 waren tegenwoordig de leeraren H[endrik] A[ntonie] de Vos en A. C. Van Raalte, alsmede uit Zwolle de ouderlingen J. Bosch en J. W. Van der Bent. Diakenen A. Bosch; uit Rouveen A. L. Kistman, ouderling en G. Prins diaken: uit Staphorst Kl. Thalen, C. Scholten, ouderlingen; uit Dalfsen, J. Veltman en P. Kooiker diakenen; uit Nieuwleusden G. J. Schoenmaker ouderling de Weert, G. H. de[?] Dijk.

Art. 1. De vergadering door Ds. A. C. Van Raalte met den gebeden en met het zingen van Ps. 86:6 geopend zijnde. Is Ds. H. A. de Vos verkozen tot Prases en Ds. Van Raalte tot Scriba, waarna de notulen gelezen zijn en goedgekeurd alsmede door Br. V.D.Bent.

Art. 2. Door de broeders uit Dalfsen wordt gevraagd hoe te handelen met eenen jongen van 16 jaren die door alle gezag zoo ouderlijk als kerkelijk hier breekt, en dus niettegenstaande de openbare bestraffing toch de Sabbat schendt, en alle boosheid verrigt: in aanmerking neemende de verhardheid van dien jongen, de lastering die reeds sedert jaren daaruit ontstaan is wordt algemeen besloten dit boze uit het midden weg te doen.

Art. 3. De kerkenraad geene bijzondere belangen ter behandeling brengende is men overgegaan tot het houden van censura morum daartoe worden de broeders van Staphorst verzocht na buiten te gaan; geen klagten

[18]

tegen hun ingebracht wordende, zoo wordt Br. Thalen binnengeroepen en gevraagd hoe hij zich in zijne bediening zich gedraagt, waarvan hij enige verslag geeft. Daarna doet zulks C. Scholten: na eenige inlichtingen omtrent huisbezoek en catechisatiën gegeven te hebben zoo wordt er overgegaan tot de behandeling der kerkenraden van Rouveen, Dalfsen en Nieuwleusden t welk alles tot genoegen afloopt.

Art. 3. Er wordt door Dalfsen aanvraag gedaan om eenig commissie uit de vergadering te benoemen ter bezoeking der gemeente van Dalfsen: de vergadering oordeelt dat er werk dient gemaakt te worden dat er eene kerkenraad worde bevestigd en dat om daar in te kunnen voortvaren de gemeente geraden wordt op nieuw hare stemming uit te brengen en als dan met de bevestiging voort te varen.

Art. 4. De vergadering wordt geschorst en het middagmaal gebruikt, waarna de behoeften van de Dinksterveensche [Dinxterveen] gemeente voorgedragen wordt met aandrang om ten nutte van dezelve eene collecte te doen; het meerderdeel der vergadering keurt het goed en is bereid de middelen daartoe in het werk te stellen.

Art. 5. Broeder [Klaas Jans] Van Goor wonende en beroepen te Staphorst verzoekt eene attestatie om in Drenthe te kunnen toegelaten te worden tot het examen: algemeen wordt geoordeeld dat aan dezen broeder een attestatie gegeven kan worden, van gezondheid in geloof en onbesprokenheid in den wandel voor zoover ons bekend is. Deze last wordt opgedragen aan Ds. de Vos.

Art. 6. Bij deze gelegenheid wordt ontvouwd 't gebrek in de opleiding der leeraren en het wenschelijke van bijzondere bezorging dezer belangen:

[19]

Art. 7. De volgende vergadering wordt zoo het den Heere behaagd bepaald op den 28sten Junij te Dalfsen ten huize van Gerrit Venebrugge, ook worden de broeders opgewekt om eens ernstig het eerste hoofdstuk der leeregels van Dordrecht na te zien.

Art. 8. De vergadering wordt besloten met gebed en dankzegging door Ds. Vos alsmeede door Psalmsgezang Ps ... [?]
A.C. Van Raalte scriba
K. H. Taling

[Scribe is not A. C. Van Raalte]

Classisvergadering gehouden te Nieuwleuzen den 26 September 1843

De leden waren tegenwoordig, van Leus. H. A. de Vos, Leeraar, J. Bosch, J. H. van de Bent, oud. J. Zelhorst [?], L. Pessink [?]; uit de gemeente Rouveen: Fr. H. van Gijssel, vdm.; A. L. Kisteman, Mussche, ouderlingen; van Staphorst K. J. van Goor, vdm, K. Thalen, C. Scholten; Van Nieuwleuzen A. C. van Raalte, vdm. G. J. Schoenmaker, ouderling; van Dalfsen: J. Hulst, P. [?] Kooiker

Art. 1. De vergadering is geopend met Ps gezang en gebed door H. A. de Vos, leeraar

Art. 2. Is men voortgegaan tot het verkiesen van een Praesis en schriba [sic] en is door de stemming gebleken te zijn tot Praesis K. J. Van Goor en tot scriba Fr. A. v. Gijssel, daarop heeft de praesis met gebed en Ps gezang uit Ps. 90 v. 6 zijn plaats [plaatst] genomen. Alsmede ook den schriba.

Art. 2 [sic]. Is door de praesis in omvraag gebracht of er zaken in de gemeenten waren, waarover dat zij de raad der Classis van nooden hadden, waarop eerst door Albert van Weerd ge.... woord werd.

[20]

Art. 3. Wierd door den pres. van F[rens]. A[lberts]. van Gijssel zijn getuigenis en losmaking brief uit de Classis van Sneek omdat hij voor het eerst lid der vergadering was afgevraagd, na dat dezelve is overgegeven is zijn voorgelezen alsmede de last brief van den praesis zelve tot herders en leeraarsampt en is van allen goedgekeurd en in goede orde bevonden.

Art. 4. Is op de vraag Art. 2 door den Praesis gedaan door de afgevaardigen uit de gemeente van Dalſen een bezwaar geoppert over de opkomst [?]. tot de algemeene godsdienst welke ontstaan was tusschen de gemeenten Dalſen en Nieuwleuzen de welke te zamen een leeraar beroepen hadden waarop de vergadering aan de ouderlingen der gemeente geraden heeft om de gemeente op te wekken en te vermanen, om op te komen tot die plaats waar de geopenbaaren godsdienst gehouden word of te Dalſen of Nieuwleuzen. Egter dat in die gemeente daar de prediking niet is, zal een gezelschap gehouden worden waar Gods woord zal gelezen of voorgesteld voor diegeene om de verre afstand of andere reden tot de plaats der openbaaren prediking niet kunnen komen.

Art. 5. Word gesproken over de scheuring die door W. Smid en zijn navolgers is aangerigt, of er ook middelen kunnen bedagt worden tot wegneming der zelve, waarover veel gesproken is en is eindelijk geoordeelt, dat het beste middel zouden zijn, om haar door ene godzaligen wandel, vast te houden aan den leer der vaders en der waarheid en kerkelijken tugt tot een voorbeeld te zijn en te trekken.

Art. 6. Gaat de Praesis voort met onderzoek hoe het in de gemeenten toegaat met de gemeente vergadering, met de prediking des woords, aan verzorging catecasatien en wat meer zij het welk in een behoorlijke orde in de gemeenten gescheide.

-21-

Art. 7. Is door Ds. van Raalte een verslag gedaan van de vergadering gehouden te Amsterdam den 26 [?] July, en is daarna besloten te blijven in deze provincie bij de vroegere besluiten als hebbende de kerkenorde van Dordrecht aangenomen.

Art. 8. Is door ZEW verder een voorstel gedaan omtrend het schoolwezen en wel op deze wijze dat de gemeenten zouden opgewekt worden om te requesteeren om een vrije school te houden. Eerstelijk aan de Burgelijke bestuuren van daar tot de gedeputeerden der Provintien van daar tot Zijn Majesteid den Koning en van daar tot de Staten Generaal.

Art. 9. Is besloten om te stemmen Kerk. Visatores en is door de stemming gebleken te zijn H. A. de Vos Leeraar te Zwol en Fr. A. van Gijssel, Leeraar te Rouveen, en de oud. J. Bosch.

Art. 10. Is besloten dat de Classis vervolgens in deze orde zal gehouden worden de eerstemaal te Zwol en dan te Rouveen van daar te Nieuwleuzen, dan te Staphorst, dan te Dalſen.

Art. 11. Is verder besloten geworden dat vervolgens in de Classiekaale vergaderingen door den voorgaande Praesis een redevoering uit Gods woord zal gehouden worden.

Art. 12. Is besloten dat er een Classikale Penningmeester moest zijn en is door de stemming gebleken Ds. de Vos te zijn.

Art 13. Is door de leeraar Van Raalte een verzoek gedaan tot ondersteuning in het opleidingswerk, en is besloten dat iedere gemeente met de tijd van 14 dagen daarvan zijn ZEW zoude berigt geven.

De vergadering word gesloten met met zingen Ps. 25, vs. 6 en gebed en dankzegging door Fr. A. van Gijssel vdm

K. J. van Goor, Praesis

[transcription: Nella Kennedy, April 2016

Original (mis)spelling are generally maintained, and only corrected for clarity reasons]

{Minutes of the Classis of Nieuwleusen 1838-1843—copies made by C. Smit, author of several volumes of De Afscheiding van 1834. It seems however that the boundaries between congregation and classes were not always clear, and were fluid during the early few years (see footnotes 1 and 2). A provincial reorganization in 1853 ended the ambiguity with the creation of 3 new classes, namely Zwolle, Holten and Ommen.¹ See J. Wesseling, De Afscheiding van 1834, I and II. The following lists were compiled by Wesseling:

The following classes were organized at the Provincial meeting of the Afscheiden churches on November 18, 1837.

Classis Ommen consisted of the congregations Ommen, Den Ham, Dedemsvaart and Heemse, with subsequent additions Vriezenveen (1838), Enter (1840), and Holten (1841).²

Classis Nieuwleusen: churches in Dalfsen, Nieuwleusen, Rouveen and Staphorst.³

Classis Rijssen: with churches in Hellendoorn, Rijssen and Deventer (Hellendoorn later joined classis Ommen);

Classis Mastenbroek, with congregations Genemuiden, Kampen, Mastenbroek, Zalk and Zwolle, with addition of Hasselt (1846);

Classis Steenwijk, with congregations Dinxterveen, Steenwijk, Ambt-Vollenhove and Zwartsluis]

First Classical Meeting held in Nieuwleusen⁴ on March 26 [?], 1838

Present: Rev. Van Raalte; the consistory of Dalfsen, A. Kooiker, G. Hoekman; J. Kolkman, deacon; consistory of Nieuwleusen G. J. Schoemaker and W. Buit, elders, H. van Duren, G. H. Dijk, deacons. The consistory of Rouveen wished to be excused from making the trip due to particular circumstances.

Art. 1. The meeting was opened with prayer by Rev. Van Raalte

Art. 2. Rev Van Raalte communicated to the gathering that one of the most important reasons for calling the meeting was the situation in the congregation of Staphorst. This is as follows: embitterment has existed for some time between elder Berend Balder and the deacons H. Thalen and Kl. E. Redder. The latter accused the elder of unbearable conduct which could not continue. They considered him a hypocrite in his conduct. Furthermore they accused him of neglect of his office by forsaking the

---

¹ J. Wesseling, *De Afscheiding van 1834 in Overijssel*, Vol. II.

² Before 1841, however, there was a Holten classis, which included the congregations of Hellendoorn-Nijverdal, Deventer, Holten, Rijssen, Enter, and Vriezenveen.

³ The Ommen Classis included Dalfsen, Nieuwleusen and Dedemsvaart at one point.

⁴ Scribe A. C. Van Raalte for all but the 26 September 1843 meeting, almost always writes Nieuwleusden, no doubt confusing it with the town of Leusden in the province of Utrecht.

congregation at prayer meeting, completely avoiding house visitation as well as ignoring to keep an attentive eye on catechism, and missing consistory meetings. He countered the men by pointing out their imperious behavior, their incorrect judgment about him, and their meeting without him. This led to great acrimony between the two [parties], and dragging the congregation into sinful ways along with them. [next sentence quite illegible].... So Rev. Van Raalte proposed to them that together they need a fasting and repentance day to ask the Lord's forgiveness. The congregation accepted this proposal, to ..... the bitterness which had rooted so deeply within the consistory, which had caused divisions within the congregation. So the consistory found it advisable for all to lay down their office, which was approved also because some of the consistory had considered that wise [???]; in keeping everyone in office might give opportunity for the complete destruction of the congregation.

Rev. Van Raalte points out to the meeting that the lack of government .... in this congregation makes it necessary to have it placed under care of Classis. Therefore Rev. Van Raalte proposes that brothers G. J. Schoenmaker and G. Hoekman be appointed as a commission to function there in the consistory which was unanimously approved, en these men accepted the charge. Furthermore Rev. Van Raalte informs the gathering that four members, among whom Berend Balder, have withdrawn from the congregation since that time, and specifically because of the divisions against the church government. It is judged concerning these persons ... to have to apply discipline to the four.... [?]

Art. 3. Rev. Van Raalte gives some information to the gathering concerning the state and situation of the congregation of Rouveen where an elder is guilty in neglecting his office and [has caused] division within the congregation. The rest of the consistory desires a classical meeting concerning this, which

[3]

already would have been brought up for discussion if the proposal had not intervened with [the proposal] to try once more to persuade the seceding group to recognize the legitimate government of the church, and in this way to fulfill the command [?] to be long-suffering.

Art. 4. It was resolved for the education of the congregation to spread the Canons of Dordt to all the families as much as possible, so that this confessional document may be known just as thoroughly as the catechism and Belgic Confession.

Art. 5. The meeting is closed with prayer and thanksgiving by A. Kooiker.

A.C. Van Raalte h[oc] t[empore]

Meeting held on 17 September 1838

Present were the brethren from Rouveen A. L. Kisteman, G. Prins; from Nieuwleusen G. J. Schoemaker; from Dalfts en G. Hoekman, J. Kolkman and J. Veldman; and Rev. A. C. Van Raalte

Art. 1. The meeting was opened with prayer by Rev. Van Raalte

Art. 2. The minutes of the previous meeting were read and approved.

Art. 3. A letter from the provincial meeting of Gelderland to Rev. Van Raalte was read:

On behalf of our provincial meeting held this week I am making the request to hold with us a thanksgiving, fasting and prayer day on Wednesday 24 October [1838] with the wish that it will lead to a revival in the congregations in our land, etc.

Art. 4. Discussion about the situation of many people seceding. It was judged that, if they wish to add burdens and therefore bind their conscience against God's word, ardent in that without understanding, rejecting all exhortation and enlightenment, it is not possible to obtain unity as long as their views remain unchanged, it is judged that there are no ecclesiastical meetings that will be beneficial and useful at the present time to come to any kind of resolutions about it.

Art. 5. The overseers of the congregation of Rouveen disclose the condition of their congregation, namely, that their former, but presently suspended fellow overseer R. Harink, has swept along a large portion of the congregation in a formal secession. It is judged that all exhortations there have been found to be fruitless, with much ensuing bitterness, it is best to regard them as having left us and [now] live outside of the congregation.

Art. 6. Concerning those who have seceded from the Staphorst congregation the same as above will pertain to them, that they have left us and thus now live outside the congregation. Furthermore it is the unanimous judgment to leave the congregation for now under the

[5]

supervision of the appointed commission due to the lack of suitable persons for consistory functions among them. It was also approved to charge the safekeeping of the money for the poor temporarily to a particular person.

Art. 7. It was approved that Dalfts en will deposit f. 10,00 in the provincial account, and Nieuwleusen f. 10,00 and Rouveen f. 8,00.

Art. 8. The meeting was closed with prayer and thanksgiving by brother G. Hoekman, and the singing of Ps. 133: 1 and 3.

A. C. Van Raalte, h.t. scribe
G. J. Schoenmaker

Meeting held 1 November 1838

Present were the brothers from Rouveen: A. L. Kisteman, elder, G. Prins, deacon, and the churchwarden Kl. J. Boessekool; from Nieuwleusen: G. J. Schoenmaker and W. Buit, elders, and the deacons G. H. Van Dijk, H. Van Duren, and the churchwarden Albert de Weerd; from Dalfsen: G. Hoekman, elder, and Rev. A. C. Van Raalte.

Art. 1. The meeting was opened with prayer by Rev. Van Raalte. The minutes were read and approved.

Art. 2. Rev. Van Raalte proposes, on behalf of the consistory of Genemuiden, for the good of the seceded congregations to accept the old church order as yet not seen, and only to include the objections against this in a prefatory note, that it may satisfy and unite the troubled congregations.

[6]

Art. 3. Having discussed this proposal back and forth among each other, it appears that it is the unanimous feeling of the brethren that to pay heed to this proposal is unproductive in the healing of the breach, and that is because it is assessed to be beyond the pale. {They are} a group of people who walk in sin, who are known by their evil fruit, and one cannot surrender to this base behavior. Also, this corrupt alienation does not necessarily flow out of the changed church order, but from lawlessness, since it is their opinion that people who are considered godly may not be put under censure, that a lesser gathering may not decide against a major one or they must be able to prove that it battles against God's word: that further acceptance of the old church order (excepting the wrong articles) will not appease the seceding group. It appears that the church order published by them that they literally want to keep everything and force the other brethren to call the good evil and the evil good.

Art. 4. The funds for the provincial meeting are presented, namely, f. 28.00

Art. 5. It was discussed how to deal with those who behave quietly and meekly under censure, although there does not seem to exist any other proof that they have been humbled internally before God. It is judged that oral confession and the external walk and not the specific ..... in this must be the rule of conduct in this.

Closed with prayer and thanksgiving.

A.C. Van Raalte

Hand-numbered pages 7 and 8 are missing. Did Smit think they were not important enough to copy, or perhaps they were blank?

Meeting held on 23 Augustus 1841.

Present were Rev. A. C. Van Raalte; the elders G. F. Schoenmaker, Arend L. Kisteman, Kl. Redder, Kl. Talen, and deacons G. H. Dijk, H. van Duren and A. de Weert.

Art. 1. The meeting is opened with prayer by Rev. Van Raalte, and by singing Ps. 25:2.

Art. 2. A complaint by member J. Witpaard and his wife was heard, opposing the public admonition which had been given him, about the the summoning his father before the secular judge since he was of the opinion that he had to do so because, according to his judgment, he had not received enough of his mother's share [?]. Jan Witpaard himself, coming in with his wife, is requested to give up his complaints now. Angered by this, the couple appeal the submitted document and demand a second reading. The brethren judged this to be unnecessary since it had been understood by them very well. J. Witpaard upon [hearing this] asks whether they have the authority to rebuke him for civilian matters, since in his judgment only civil law can judge such matters. The unanimous answer of the brethren is that they judge that it is the obligation of the overseers to pay attention to the civil behavior of the members. Witpaard is asked for a bit of information about the quarrel with his father, and whether he had not received a refusal from that civil judge earlier? [Furthermore was it not so that] he had signed a document earlier [indicating he had] received his [share?]. And whether his father's assets had not increased after that in the last years? He refuses to give any information,

[10-

since those matters did not concern us but only the secular world. The brethren pointed out that they fear that he has been seduced by a solicitor, and he cannot have a good case even before a secular judge.

Finally, the question is raised whether it is permissible for a child to call his parents before the judge regarding the inheritance of children. Someone had asked Rev. van Velzen for advice, and he responded the following way:

With regard to children summoning their parents to court, I judge that the father was obligated to pay the inheritance of his children, and that the overseers could urge the mother—being a member—to give advice to her husband and so move him to do so. But the children commit sin to call their parents before the court. They need to honor them. This is not to say that there are not cases in which the children could request the protection of the authorities against their parents, for the latter could behave so wickedly that restraint or legal opposition may be necessary. Then the authorities are set over all of them. But in this specific case I consider that the father is the rightful owner according to divine law, and that he may do with it as he wishes. He certainly is base if he does not deal with it rightfully and disadvantage some of his children, but for this he needs to be accountable to God. But his children, placed under him, must submit

to him. Since I do not know of a case in the Bible where fathers need to recompense their children, I do not see how godly children can be serious if they compel their parents to do so. The father, however, according to civil law (which he must obey also) should consider himself certainly obligated to relinquish that inheritance.

The above has the approval of the brethren. Regarding this case the brethren judge that J. Witpaard is filled with hostility and thus does not dutifully honor his father, and furthermore, that he behaves badly with the overseers. Therefore he is admonished by the gathering, even though

[11]

he may not have received his portion, which was considered doubtful. He needs to stop this quarrel with his parents and confess his error. The admonition was not accepted by them, and [they] pressure boldly for a written verdict. It is pointed out to them that this was not the place for sentencing, but only to admonish. That is why the classis pleads with him to abandon the quarrel and his anger, and then the censure would be lifted. Everything however was answered with anger, and they leave.

Art. 3. The banns were read in the Reformed Church for [seceded] member W. Buit since he intended to wed someone who is not a member of the [seceded] congregation. Since he has neglected to attend [our] assemblies, the question was asked how to deal with this brother. It is judged to admonish this brother specifically for a while longer before it comes to a public reprimand.

Art. 4. The brethren are encouraged strongly to devise [a plan to gather] sufficient means to be able to keep a pastor. So the brethren are challenged to plant a certain expanse of arable land⁵ so that manual labor may accomplish what cannot be done with ready money. Furthermore [the brethren are] counselled to obtain some church land through free will offerings so as to relieve the annual burdens of the congregation to some extent, and to bring income on a firm footing.

Art. 5. The meeting is ended by singing Ps. 119:18 and prayer of thanksgiving by brother Schoenmaker.

A.C. Van Raalte h.t. scribe

K. H. Tahlen

---

⁵ The Dutch *mudden* is the same as *are*, which is 100 m2. There are 100 *are* in a *hectare*.

[12]

Meeting held on 25 May 1842 in Nieuwleusen⁶

Attendance: Rev. Van Raalte, the elders Schoenmaker, Thalen, Redder, Kisteman, [and] Veldman, and the deacons Van Duren, De Weert, and Van Dijk.

Art. 1. The meeting was opened with prayer by Rev. Van Raalte, and the minutes of the previous meeting were read, approved and signed.

Art. 2. The consistory of the church of Nieuwleusen put forward the question how to deal with censured members Witpaard⁷ and his wife who persist in the prosecution of his father and scorn the consistory and all admonition, as well as neglecting to attend worship services. The judgment of all the brethren is that God's word is applicable to them, i.e. to eliminate evil from your midst. The brethren voice, however, that he needs to be warned beforehand that it is the intention to go to the extreme decision to cut them off so that with this public shaming their spirit may be saved although physically they are corrupt, so that opportunity is given them for a return with repentance, and in obdurance to be cut off at the next following opportunity during the worship service.

Art. 3. The question is posed how to deal with member W. Buit, who has married outside of the congregation, persisted in the separation and spurned the congregation. He was therefore barred from the table of the Lord for almost a year.

[13]

The unanimous judgment is that it is necessary to deal with this brother in the same way as with the above mentioned brother [Art.2]. It is also considered expedient that the classical brethren Thalen, Kisteman and Veldman, accompanied by a member of the consistory of Nieuwleusen, need to inform these two brethren of the judgment of the meeting, so if evidence of continued hardening is revealed that evening, that they will be cut off from the congregation at the worship service.⁸

Art. 4. The consistory of Nieuwleusen asked the advice of the brethren concerning the retirement of elders and deacons. Some are of the opinion that this retirement is demanded by the church order, and received information that it allows for free choice if it were to profit the church. Rev. Van Raalte states that he is against the retirement as it comprises an undermining of the office of ruling elder which would hinder the church. He demonstrates that they are thus pushed out of a ministry ordained and anointed

---

⁶ ACVR invariably writes Nieuwleusden, no doubt because the name resembled the somewhat larger town in the province of Utrecht, called Leusden. .

⁷ J. Witpaard asked in March of 1857 to join the congregation of Nieuwleusen. He is asked to come to the consistory meeting in the parsonage one hour before the worship service on Easter Monday. (Wesseling, Vol. II, p. 315)

⁸ The Dutch phrasing is literally "at the occasion of preaching", and since many congregations had to share a minister, it might mean whenever there is a minister in their midst.

by God [difficult to translate]. But it is not written anywhere that this qualification is only for two years. He who is called by God feels bound by this and one cannot play with this internal and external call. Furthermore everyone must recognize that experience and practice are worthwhile in every kind of work, and replacement by newcomers or the inexperienced would be reprovved. One should never approve such a measure in earthly endeavors of any significance, and even less so

[14]

to promote this detrimental measure in the church of God. Thus, elders contrary to God's word, must resign their call or be relieved from their office. If they are too old or weak in some degree then they could be strengthened by new calls so that no burden could be placed on their shoulders than what they could bear. This development pleased everyone, yet some indicated that they were discomfited by those in their congregations who insisted on a two-year span.

Art. 5. The delegates after their visits apprised the gathering of the persistent hardening of the censured [persons], so it is decided to cut them off at the evening worship service, after which the gathering closed with prayer.

A.C. Van Raalte

Meeting held on January 11, 1843.

Present were: Rev. Van Raalte, the elders Veldman, Hulst, Schoenmaker, Kisteman, Mussche, Thalen, Cornelis Scholte, Bosch and Van der Bent as well as the deacons Bosch, de Weert, Dijk, van Duren, Kooiker.

Art. 1. The meeting is opened with Ps. 68:14 and prayer by Rev. Van Raalte. Minutes were read and approved.

Art. 2. The consistory of Zwolle desires to join the Classis of Dalfsen because of the disorder of the Classis of Zwolle until order is restored, so that ecclesiastical matters may be treated in orderly manner, and this bonding may be of profit to the church. The classical brethren agree heartily with this.

Art. 3. The consistory of Staphorst asks whether a member who lives near Rouveen and who always goes to church there, should be considered a member of their congregation, and whether they should go on "house visitation" there. Since the man is not accused of misconduct and he lives quite close to the church in Rouveen, the gathering judges that this could be a lot worse, and requests that the consistory of Staphorst submit his attestation to the Rouveen brethren who are henceforth responsible for his oversight. But such lack of order should be guarded against, however, because it could undermine all order.

Art. 4. This same consistory and the one from Rouveen ask how they ought to consider those members who persist in the secesion which member Smith of Zwolle has cultivated, and which path they need to pursue? The unanimous judgment of the meeting is that it is advisable for those congregations to bear up with it passively until they have a pastor, to wait and see whether the result of ministry and faithfully maintaining discipline. After that a public announcement can be made about who does and who does not belong to the congregation. In the judging of such matters the wide-ranging states of the congregation in the use of the ordinances of God should be taken in consideration; discipline can and shall have its effect on the members' conscience and will ultimately reveal the health of the congregation. [difficult to know exactly what ACVR means]. Such a forbearing manner should not be adopted for those with vexing conduct which need to be banned immediately through discipline.

[16]

Art. 5. The question was raised about the date for the next classical meeting. Some of the members learned that such a meeting can be requested by any member of classis should the need for a meeting arise. After discussion it seems that there is no profit in multiplying such meetings if there is no need or that it cannot be spent suitably. Therefore it is judged that it is useful at the next gathering—if the Lord wills on April 12 in Nieuwleusen—to discuss the Canons of Dordt. Therefore every member is encouraged to examine this document seriously. The appointment of *visitatores* [church visitors] have been changed [?] for various reasons, so it has been decided to table this matter until the next meeting.

Art. 6. The consistory of Rouveen asks for information about dealing with a widow, who is a member but wished to marry outside of the congregation. It was decided that it was sin when the sons of God mix with the children of men. It was sin when Israel mixed with foreigners, and Paul commands to marry in the Lord. Furthermore it was argued that it has a disastrous consequence for God's church if it mixes with those who do not wish to bow under the banner of truth. The meeting therefore unanimously judges that the woman, in accordance with God's will, needs to be instructed to steer away from that harmful path, and if persistent, needs to be censured.

Art. 7. The gathering is closed with Ps. 133, verses 1 and 3, and with prayer by brother Bosch.

A.C. Van Raalte, scribe

J. van der Bent

{17}

Meeting held on March 29, 1843.

Present were the pastors H[endrik] A[ntonie] de Vos and A. C. Van Raalte, as well the elders from Zwolle, J. Bosch and J. W. van der Bent, deacon A. Bosch; from Rouveen A. L. Kistman, elder and G. Prins, deacon; from Staphorst Kl. Thalen, C. Scholten, elders; from Daltsen, J. Veltman and P. Kooiker, deacons; from Nieuwleusen G. J. Schoenmaker, elder, de Weert. G. H. de [sic] Dijk.

Art. 1. The meeting was opened by Rev. A. C. Van Raalte with prayer, and the singing of Ps. 86:6. Rev. H. A. de Vos is elected president and Rev. Van Raalte scribe. Then the minutes were read and approved as well by brother V. D. Bent.

Art. 2. The brethren from Daltsen asked how to deal with a boy of sixteen who breaks with all parental and ecclesiastical authority, and in spite of public chastisement continues to profane the Sabbath, and is engaged in evil acts. Considering the hardening of this boy and the blasphemy which has been present for years it is decided to take away this evil from [the congregation].

Art. 3. Since the he consistory did not bring particular matters to be dealt with, the gathering proceeded to the *censura morum*. Therefore the brethren of Staphorst are requested to step out. Since no complaints

[18]

have been levied against him, brother Thalen is called back in and is asked how he has functioned in his office whereupon he communicates about this and that. After that C. Scholten returns and after he gave some information concerning house visitation and catechism, the meeting proceeds to deal with the consistories of Rouveen, Daltsen and Nieuwleusen to everyone's satisfaction.

Art. 3. Daltsen asked to have a commission appointed to visit the congregation of Daltsen. The gathering judges that work needs to be done to install a consistory. To make progress in this the congregation is advised to have another election and in that way to proceed to the installation.

Art. 4. The meeting is adjourned, and after the midday meal, the needs of the *Dinksterveensche gemeente* [congregation in Dixterveen] are presented, commending urgently to help that congregation by means of a collection. The majority of the meeting approves this and is prepared to set the process in motion.

Art. 5. Brother [Klaas Jans] Van Goor, living in and called to Staphorst requests an attestation so that he will be permitted to take the exam in Drenthe. It is the unanimous opinion that an attestation can be given

to this brother, for as far as is known he is sound of faith and blameless in conduct. Rev. de Vos is charged with this task.

Art. 6. This occasion is used for a discussion about the lack of training for pastors and the desirability of specific action to deal with this matter.

[19]

Art. 7. The next gathering—so the Lord wills—has been set for June 28 in Dalfsen at the house of Gerrit Venebrugge. The brethren are also encouraged to seriously study the first head of the Canons of Dordt.

Art. 8. The meeting is closed with a prayer of thanksgiving by Rev. Vos [sic] as well as the singing of Ps. 90:9 [?].

[signed] H. A. de Voss, president

A.C. Van Raalte, scribe

[signed?] K. H. Talen

[the scribe for this classis meeting was not ACVR]

Classis meeting held in Nieuwleuzen on September 26, 1843.

Members present were: from Leus[den]: H. A. de Vos, pastor, J. H. van de Bent, elder J. Zelhorst [?], L. Pessink [?]; from the congregation of Rouveen: Fr. H. van Gijssel, *v[erbo]d[eij]m[inister]*: A. L. Kisteman, Mussche, elders; from Staphorst, K. J. van Goor, *vdm*, K. Thalen, C. Scholten; from Nieuwleuzen: A. C. van Raalte, *vdm*, G. J. schoenmaker, elder; from Dalfsen: J. Hulst. P. [?] Kooiker.

Art. 1. The meeting is opened with Psalm singing and prayer by H. A. de Vos, pastor

Art. 2. A president and scribe were elected: namely, K. J. Van Goor, president, and Fr. A. v. Gijssel, scribe, both of whom were seated. After that the president opened with prayer, and Ps. 90, verse 6 was sung.

Art 2 [sic] The president asked all those present whether there were matters in the congregations for which they needed the advice of classis. Thereupon Albert van Weerd was the first to respond.

[20]

Art. 3. The president asked F[rens] A[lberts] van Gijssel for his attestation and dissolution of the pastoral relationship with the Classis of Sneek because he was a member of the classis meeting for the first time. After he had submitted this it was read out loud. The president himself also read the letter of call [*lastbrief*] for him to minister as shepherd and pastor; this was approved and found to be in good order.

Art. 4. After the president had asked the question Art. 2, the delegates from the congregation of Dalfsen brought up an objection that had arisen between the congregations of Dalfsen and Nieuwleuzen; they had called a pastor together. It concerned the attendance at the regular worship service. Thereupon the brethren advised the elders of the congregation to challenge and exhort the congregation to come to the location where the worship services are held, either in Dalfsen or Nieuwleuzen. Where no preaching occurs in one or the other congregation, however, a meeting shall be held where God's word will be read or presented [*voorgesteld?*] for those not able to come to the place of public preaching because of great distance or some other reason.

Art. 5. A discussion took place about the separation which has been caused by W. Smid and his followers, and whether some solutions can be generated to eradicate this. It is finally judged that the

best remedy would be that godly conduct, while holding fast to the doctrine of the fathers and ecclesiastical discipline, may attract and be an example.

Art. 6. The president resumes with examining the present state of the congregations: congregational meetings, preaching of the word, paying attention to catechism, and any other aspect which takes place in congregations in decent order.

-21-

Art. 7. Rev. Van Raalte gives a report of the meeting held in Amsterdam on the 26th [?] of July, and it is decided after that to keep to the earlier resolutions in this province which had adopted the Church Order of Dordt.

Art. 8. Rev. Van Raalte furthermore made a proposal concerning schools, namely in this way, that the congregations would be exhorted to make a petition concerning a free [independent] school. [This should be] sent first to the local boards, and then to the provincial delegates, then to His Majesty the King, and then to the States General.

Art. 9. It was resolved to [hold an election] for church visitors and the votes cast were for H. A. de Vos, pastor in Zwolle and Fr. A. van Gijssel, pastor in Rouveen, and the elder J. Bosch.

Art. 10. It is resolved that the [locations of] Classis [meetings] will be in the following rotation: first in Zwolle, then Rouveen, then Nieuwleuzen, then Staphorst, then Dalfsen.

Art. 11. Furthermore, it is resolved that at each classical meeting from now on a former president will preach from the word of God.

Art. 12. It is resolved that there should be a classical treasurer. The winning votes were cast for Rev. de Vos.

Art. 13. Rev. Van Raalte requested support for training [pastors], and it is resolved that every congregation will inform the reverend within a span of fourteen days.

The meeting is closed by singing Ps. 25:6, and Fr. A. van Gijssel *vdm* closes with prayer and thanksgiving.

[signed] K. J. van Goor, President
Fr. A. van Gijssel, *vdm* [scribe]

[Translation: Nella Kennedy
May 2016]